

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
1. 10. 2014

9

Činnost oboru pneumologie a ftizeologie v Jihomoravském kraji v roce 2013

*Activity in Branch of pneumology and phthisiology
in the Jihomoravsky Region in 2013*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Jihomoravském kraji v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Jihomoravsky region in 2013 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ) 1-01 vyplněné ambulantními odděleními a pracovišti oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L (MZ) 1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Ambulantní péče v oboru pneumologie a ftizeologie byla rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů, ambulantní ordinace lůžkových zařízení a ordinace ostatních ambulantních zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 35 zdravotnických zařízení. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 36,95 lékařů a 46,13 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byli v kraji 3,2 lékaři (ČR 3,5), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 31 667 obyvatel (ČR 28 763).

V ordinacích bylo provedeno 178 755 ošetření nebo vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 838 ošetření (ČR 4 830). Od roku 2004 dochází k poklesu tohoto ukazatele v kraji i v ČR.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2013 bylo pod stálým lékařským dohledem 62 011 osob, z toho 44,5 % jsou ženy. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 530 (ČR 585). Nejčastější příčinou dispenzarizace (55 %), byla chronická obstrukční plicní

nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 290 pacientů (ČR 256). Nejvíce v okrese Brno-město.

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních pneumologie a ftizeologie v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 5 952 mužů a 8 519 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v okrese Brno město 4 190 osob. Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých (celkem 140 chlapců a dívek do 19 let). U astma bronchiale se rozlišují čtyři stupně onemocnění: stupeň 1 - intermitentní (30,2 %), stupeň 2 - lehké perzistující (32,2 %), stupeň 3 - středně těžké perzistující (27,7 %), stupeň 4 - těžké perzistující (9,9 %).

Ambulantní zařízení pneumologie a ftizeologie evidovala celkem 3 670 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 9 243 osob, tj. pokles o 10 % oproti minulému roku.

Vedle dispenzarizace jsou prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Za sledovaný rok bylo vykázáno 672 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2013 byli děti ve stáří do 6 týdnů (46%), dále následovaly děti od 6 do 12 měsíců (38%). Bylo provedeno 296 tuberkulinových testů. Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1. 11. 2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin nebo na přání rodičů.

Lůžková péče v oboru pneumologie a ftizeologie byla pacientům k dispozici na šesti nemocničních odděleních se 151 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 31,64 lékařů a 63,05 ZPBD. Hospitalizováno bylo 5 570 pacientů. Průměrná ošetrovací doba činila 8,3 dnů (ČR 7,3 dnů) a využití lůžek 302,5 dne (ČR 254,6). V odborných léčebných ústavech pracovalo 3,10 lékaře a 22,60 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 22,0 dne při využití lůžek ve dnech 285,4 (ČR 249,8).

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ludmila Šafářová
ÚZIS ČR, regionální pracoviště Brno
Netroufalky 797/5, 625 00 Brno
e-mail ludmila.safarova@uzis.cz
Tel. 778 529 203
<http://www.uzis.cz>

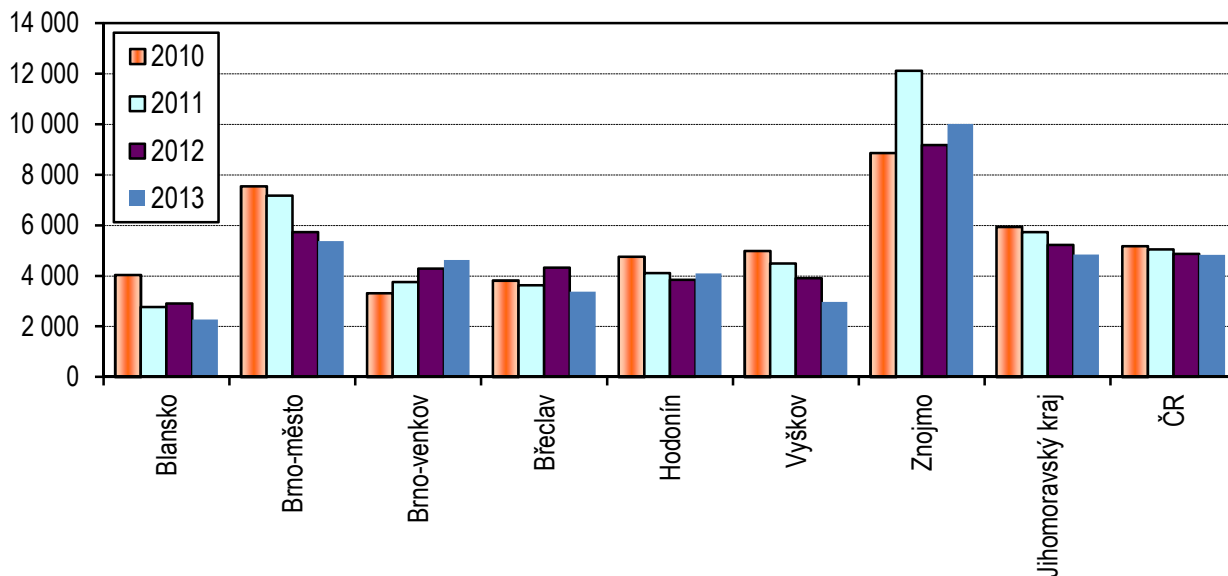
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	12	15,21	41,16	23,18	69 871	182	39,09	4 593,8
Samostatné ordinace lékařů specialistů	22	20,00	54,13	17,35	90 401	52	50,57	4 520,1
Ostatní ambulantní ZZ	1	1,74	4,71	5,60	18 483	438	10,34	10 622,4
Jihomoravský kraj	35	36,95	100,00	46,13	178 755	672	100,00	4 837,8
dle území (okresu)								
Blansko	3	4,00	10,83	2,50	9 061	-	5,07	2 265,3
Brno-město	14	15,45	41,81	21,43	82 997	438	46,43	5 372,0
Brno-venkov	4	3,15	8,53	3,20	14 559	-	8,14	4 621,9
Břeclav	4	3,50	9,47	4,80	11 790	22	6,60	3 368,6
Hodonín	5	4,95	13,40	7,80	20 289	85	11,35	4 098,8
Vyškov	2	2,70	7,31	3,00	8 014	45	4,48	2 968,1
Znojmo	3	3,20	8,66	3,40	32 045	82	17,93	10 014,1
Jihomoravský kraj	35	36,95	100,00	46,13	178 755	672	100,00	4 837,8
Česká republika	310	365,48	x	559,12	1 765 148	10 140	x	4 829,7

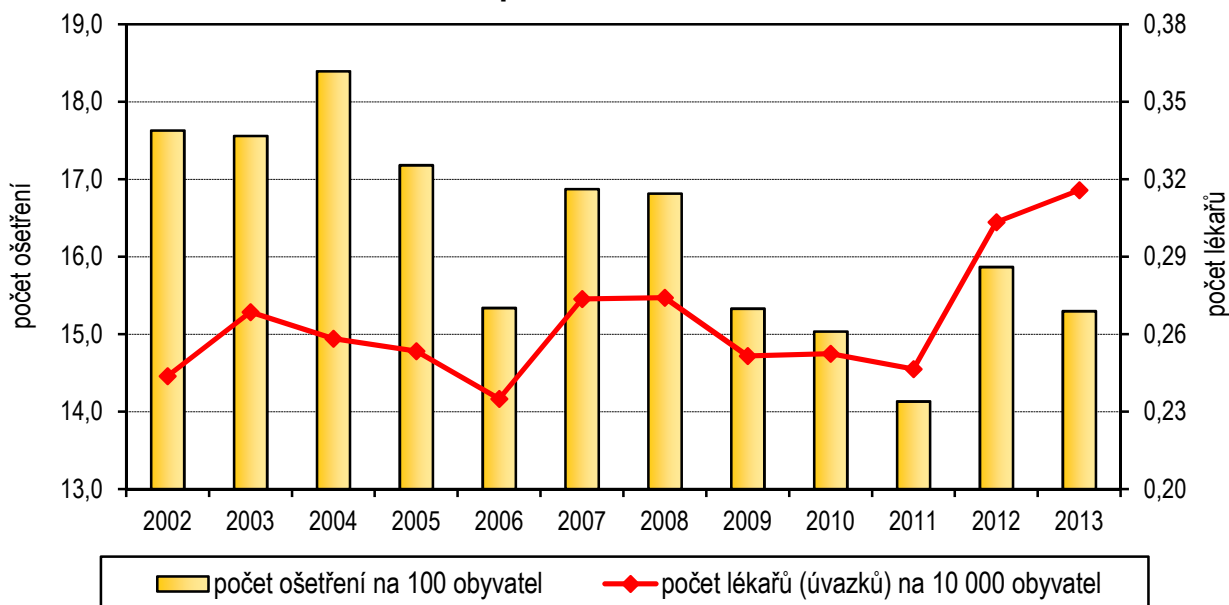
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

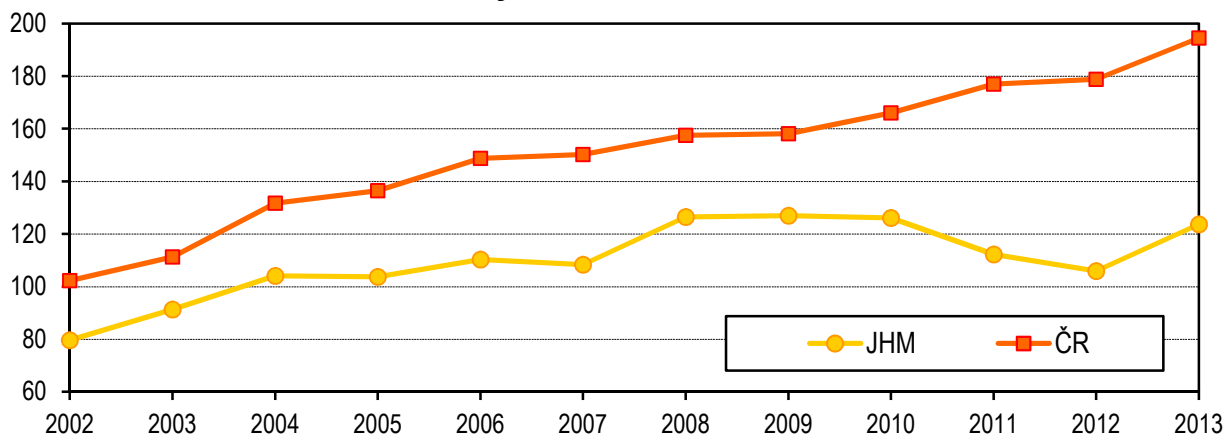
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2010–2013

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2013

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2002–2013

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	2 204	789	1	429	251	18,84	16,21
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	280	62	-	34	21	2,39	1,80
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	274	138	-	18	21	2,34	3,40
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	4 509	1 962	109	679	584	38,54	54,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	33 945	13 581	-	1 880	1 148	290,11	255,52
chronická bronchitis	7 386	3 234	-	974	630	63,12	58,30
stadium 1 - lehké	7 072	3 416	-	377	126	60,44	60,80
stadium 2 - střední	11 683	4 338	-	312	233	99,85	78,48
stadium 3 - těžké	5 424	1 665	-	131	83	46,36	41,43
stadium 4 - velmi těžké	2 380	928	-	86	76	20,34	16,51
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	14 471	8 519	140	400	596	123,68	184,97
stupeň 1 - intermitentní	4 373	2 532	134	121	192	37,37	51,16
stupeň 2 - lehké perzistující	4 656	2 716	4	138	205	39,79	66,47
stupeň 3 - středně těžké perzistující	4 006	2 434	2	94	143	34,24	52,36
stupeň 4 - těžké perzistující	1 436	837	-	47	56	12,27	14,99
Bronchiectázie (J47)	472	234	-	33	43	4,03	4,43
Sarkoidóza (D86.0,2)	996	575	-	52	80	8,51	8,29
Pneumoniózy (J60–J66)	989	8	-	19	3	8,45	10,80
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	1 143	580	-	78	78	9,77	8,23
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	1 232	490	2	66	50	10,53	8,30
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	545	261	1	32	29	4,66	7,93
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	951	408	-	68	56	8,13	21,36
Celkem	62 011	27 607	253	3 788	2 960	529,97	585,38

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Blansko	410	-	468	-	1 021
Brno-město	680	40	820	67	3 495
Brno-venkov	78	-	4	2	361
Břeclav	62	-	12	3	-
Hodonín	231	-	163	6	2 122
Vyškov	236	-	21	7	49
Znojmo	110	-	375	134	2 195
Jihomoravský kraj	1 807	40	1 863	219	9 243
ČR	21 845	110	19 161	1 434	124 810

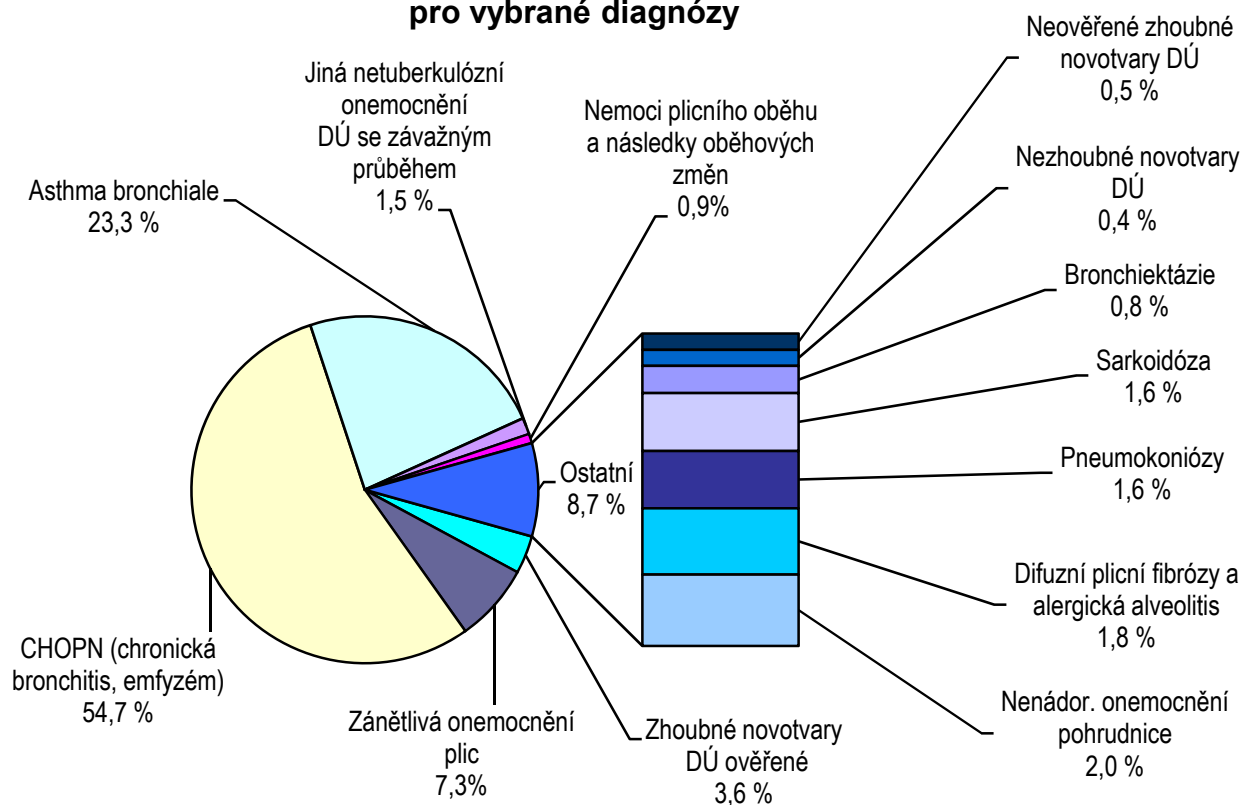
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přearazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se arazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	6	40	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	31,64	237,50	3,10	65,27
ZPBD ²⁾ celkem	63,05	554,91	22,60	312,96
Průměrný počet stanovených lůžek	152,70	1 239,73	84,00	1 384,33
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	126,6	864,7	65,7	947,3
na 1 lékaře	4,0	3,7	21,2	13,9
Počet lékařů na 100 lůžek	20,95	19,50	3,69	4,77
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	41,75	45,56	26,90	22,88
Počet hospitalizovaných	5 570	43 066	1 091	10 060
Nemocniční letalita	64,0	66,8	-	57,0
Využití lůžek ve dnech	302,5	254,6	285,4	249,8
Průměrná ošetrovací doba	8,3	7,3	22,0	34,4
Prostoj lůžek ³⁾	1,3	2,2	6,1	14,3

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21 zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Blansko, Blansko
 Fakultní nemocnice Brno, Brno
 Nemocnice Břeclav, p.o., Břeclav
 Nemocnice Kyjov, p.o., Kyjov
 Nemocnice Vyškov, p.o., Vyškov
 Nemocnice Znojmo, p.o., Znojmo

Seznam odborných léčebných ústavů (OLÚ) s plicním oddělením v kraji:

Jihomoravské dětské léčebny, p.o., Křetín
 Jihomoravské dětské léčebny, p.o., Ostrov u Macochy